

HEILSA

Fleiri hava kroniskar sjúkur

Fólk liva longri, tí lívsumstøðurnar og viðgerðarmøguleikarnir eru betri enn nakrantíð áður. Hetta viðførir eisini ein vøkstur í kroniskum sjúkum. Mett verður, at umleið ein triðingur av danska fólkinum livir við einari ella fleiri kroniskum sjúkum. Av tí, at nógv fleiri fólk líða av hesum sjúkum, verður eisini nógv meiri gjørt í dag til tess at fyribygja. Kroniskar sjúkur kunnu greinast sum sjúkur, ið vara leingi - ella, sum altíð eru afturvendandi. Tað eru í flestu førum tey gomlu, sum líða av kroniskum sjúkum, men eisini ung vera eisini rakt.

Kelda: www.helse.dk

Sinnopsgassið leiddi læknaheimin til kemo

Tá sjúklingur fær kemo, virkar viðgerðin eisini á frísku kyknurnar. Men, frísku kyknurnar hava – í mun til krabbakyknur – evnini til at endurbyggja seg aftur

Sjúklingar, sum verða viðgjørdir við kemo, fáa ofta eina røð av hjáárinum

» Orsøkin til, at sjúklingar missa hárið, er, at viðgerðin skaðar kyknurnar í hárrótunum

Sinnopsgass leiddi læknaheimin til heilivág móti krabbameini

Vilmund Jacobsen

Kemoterapi er ein medisinsk viðgerð. Sjúklingurin verður viðgjørður við heilivági, ið hevur evni, sum drepa krabbakyknur. Heilivágurin ger, at kyknurnar ikki kunnu deila seg, soleiðis at krabbaknúturin sleppur at veksa.

Í stuttum kann sigast, at kemo-viðgerð ger skaða á krabbakyknur, meðan frísku kyknurnar endurbyggja seg sjálvar eftir viðgerðina.

Evnini í kemo virka ymiskt á krabbakyknurnar, sum verða órógvadar í ymiskum stigum. Tí er vanligt, at evnini í viðgerðini eru ymisk fyri, at úrslitið á tann hátt kann gerast hitt besta.

Kemoterapi verður sum oftast givið úr eini slangu, sum verður førd inn í eina blóðæðr.

Ymisk hjáárin

Tá sjúklingur fær kemo, virkar viðgerðin eisini á frísku kyknurnar. Men, frísku kyknurnar hava - í mun til krabbakyknur - evnini til at endurbyggja seg aftur. Hetta skulu tær hava tíð til. Tí ber ikki til bara at geva kemo í stórum nøgdum fyri at týna krabbakyknur. Skulu frísku kyknurnar megna at fylgja við, er neyðugt við steðgi millum viðgerðirnar.

Sjúklingar, sum verða viðgjørdir við kemo, fáa ofta eina røð av hjáárinum. Hetta kann eitt nú vera

kvalma, og sjúklingar kunnu eisini spýggja. Summi føla seg maktarsleys og illa til passar, og tey eru eisini mong, sum missa hárið.

Orsøkin til, at sjúklingar missa hárið, er, at viðgerðin skaðar kyknurnar í hárrótunum. Vanligt er, at hárið byrjar at veksa út aftur einar tveir mánaðir eftir, at viðgerðin er liðug.

Av tilvild

Tað var av tilvild, at funnið varð fram til kemoviðgerð móti krabba.

Vit skulu heilt aftur til krígstíðina fyri at finna svarið upp á, hvussu funnið varð fram til, at krabbamein kann viðgerast við heilivági.

Bæði undir fyrra og seinna

heimsbardaga varð sinnopsgass brúkt sum kemisk vápn. Seinni, tá líkskurður varð gjørdur av fólki, sum doyðu av sinnopsgassi, varð funnið fram til, at líkini høvdu eitt óvanliga lágt tal av hvítum blóðlikamum.

Í umleið 1940 fekk amerikanska verjumálaráðið tveir farmaceutar at kanna hesi viðurskipti nærri. Eftir at ein røð av væleydnaðum royndum vórðu gjørdar við mús, royndu hesir báðir farmaceutarnir at viðgera ein sjúkling, ið hevði krabbamein. Henda viðgerðin gekk eisini rættiliga væl.

Nógvar royndir seinni kundi staðfesta at krabbamein eisini kann viðgerast við heilivági.

Nøkur ár seinni - í 1965 - hendi enn eitt framstig við kemoviðgerðini. Nú varð funnið fram til, at krabbakyknur kunnu broyta seg og gerast mótstøðuførar mótegis kemoterapi. Men, nú varð so eisini funnið fram til, at um fleiri ymisk evni vórðu blandað saman, var betri móguleiki fyri at avmarka mótstøðuføri hjá krabbakyknunum.

At yvirliva

Menningin av medisinsku viðgerðini hevur gjørt lívið nakað lættari hjá nógvum krabbameinssjúklingum, og viðgerðin ger móguleikan fyri at yvirliva sjúkuna nógv størri.

Kelda: Cancer.dk